

بهای اشتراک

مذاکرات مجلس شورای ملی سالانه ۲۰۰ ریال

مذاکرات مجلس سنا ۲۰۰

آگهی ها ۶۰۰

مذاکرات مجلسین و آگهی ها ۹۰۰

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۳۰۱۹

شنبه ۳۱ خرداد ماه ۱۳۳۴

سال یازدهم

شماره مسلسل ۱۳۲

دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۳۲

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه بیست و سوم خرداد ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب:

- ۱) طرح صورت مجلس
- ۲) سؤال آقای شوشتری راجع باصلاح قوانین و تشکیلات دادگستری و جواب آقای وزیر دادگستری
- ۳) معرفی آقای غلامحسین وثیقی بمعاونت وزارت دادگستری بوسیله آقای وزیر دادگستری
- ۴) سؤال آقای عمیدی نوری راجع بچسب داخلی و جواب آقای کفیل وزارت اقتصاد ملی
- ۵) تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای عمیدی نوری
- ۶) سؤال آقای دکتر جزایری راجع بخرابی دستگاه فرهنگ و جواب آقای وزیر فرهنگ
- ۷) تقدیم سه فقره سؤال بوسیله آقایان هدی-قنات آبادی و صدقی
- ۸) طرح گزارش کمیسیون امور خارجه راجع بمنابع طبیعی کف دریا
- ۹) تعیین موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه

۱- طرح صورت مجلس

نایب رئیس صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود:
(شرح زیر قرائت شد.)
غائبین با اجازه - آقایان: یارافشار - بزرگ ابراهیمی - دکتر عمید - امید سالار - قوامی - حائری زاده - عبدالرحمن فرامرزی - محمود ذوالفقاری - بهادری - مهندس شاهرخشاهی - ثقة الاسلامی - مکرّم - پیراسته - بوربور - امامی خوئی - دولت شاهی - دکتر سعید حکمت - محمودی - سعودی - دولت آبادی - کی نژاد - غضنفری

عباسی - رضایی - مهندس جفرودی - اورنگ - اعظم زنکنه - امیر احتشامی - غائبین بی اجازه - آقایان: دهقان - عبدالحمید بختیار - دیر آمدگان و زود رفتگان با اجازه - آقایان: احمد صفائی - عبدالصاحب صفائی - کریمی - رضا افشار - موسوی - جلبلوند - تربتی - صادق بوشهری - سلطانی - خاکباز - آشنائی - شوشتری - پورسرتیپ - دیر آمدگان و زود رفتگان بی اجازه - آقایان: امیر تیمور کلانی - اریه - تیمورتاش - دکتر افشار - میراشرفی

۲- سؤال آقای شوشتری راجع باصلاح قوانین و تشکیلات دادگستری و جواب آقای وزیر دادگستری

نایب رئیس - وارد دستور میشویم سؤال آقای شوشتری از وزارت دادگستری مطرح است بفرمائید.

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم - سؤالی که من از وزارت دادگستری کردم تقریباً ده ماه قبل بود و در آن تاریخ که سؤال کردم از نظر انجام وظیفه خدمتگداری خواستم افراد نمایندگان محترم را هم متوجه کنم که وزیر دادگستری وقت فکری بکند و آن فکری که باید اساساً بشود بنظر بنده در درجه اول از اموری است که باید برای مملکت و برای رفاه و آسایش مردم و جلوگیری از مفاسد اصلاحی بشود همین فکر است این سؤال در این مدت

نشده مطرح شود و این حرفها بیش آمد حالا معذرت میطلبم چون خیلی قضیه حساس و دقیق و مورد توجه است، ممکن است يك چند دقیقه ای آقایان بیشتر موافقت کنند که من توضیحاتم را بندهم و جناب آقای وزیر محترم دادگستری هم آنچه که لازم است برای من تشریح بفرمائید شاید فکری بکنیم که برای مملکت يك اقدام اساسی باشد حالا که جناب آقای وزیر دادگستری برای منع از فساد و جلوگیری از فساد شدن مراقبت دارد لازم است تذکر عرض کنم که تربیت چهارمکتب دارد مکتب اول تربیت مهند است برای اینکه تمام بشر همانطور که فرموده: کل ما اود یولد علی الفطره الا که برایش آوردند، تربیت پدر و مادر ممکن است يك بچه ای را خوب تربیت کند، موحد بجامعه معرفی کند، ممکن است هکسش هم بشود پدر و مادری تربیت نداشته باشند، از اول بچه را بکلمات نایبند آشنا کنند و با اخلاق فاسد در مرحله دوم مرحله مکتب و مدرسه است که مکتب و مدرسه اگر خوب این دانش آموزان این اطفال دبستانی را تربیت کرد، بی تربیت تربیت کرد، برای جامعه تربیت کرد ملایم باطبع جامعه معرفی کرد، این تربیت خودش در مرتبه دوم مانع از فساد شدن افراد میشود مرحله سوم مکتب جامعه است که میگویند خدای علم من افواه الرجال، جامعه مردم، عوام، خواص، نوع مردم اگر راه خوب بروند يك نفر آدم تربیت میشود، برای رفتن راه خوب و گرفتن مشی صحیح و اخلاق صحیح و اعمال صحیح، ولی تمام این سه مرحله بر میگردد به يك مرحله و آن مرحله تأمین قضائی و دادگستری و اجرای نصفت و عدالت است بطوریکه واضعین قوانین و شرایع آسمانی دستور داده اند آنها طابق النعل بالنعل ملایم با جامعه بپیل

جامعه، نه بمیل جامعه فسادگشتری، بلکه کثرت صالح است، جامعه صالح ملایم باطبع سالم بشر، اگر قضات صالح باشند قوانین مدون دادگستری صحیح باشد آقایان استدعا میکنم توجه بفرمائید این عرض من از همه این امور مهمتر است.

نایب رئیس - جنابعالی سؤالتان را بفرمائید.

شوشتری - من میخواهم آقایان بمن

گرمک کنند، استدعا میکنم، استدعا میکنم، وقتی این معنی تأمین میشود که قوانین مدون دست بشر عادی، بدست پارلمانها با تطبیق با آراء و افکار ایمانی مردم تطبیق بدهد، قوانین راطوری وضع کند که قابل ضبط و قابل اجرا باشد و ملایم باطبع بشری باشد. علت اینکه یک عده ای از علماء اعتراض میکنند و یک عده ای از دانشمندان برای کتب مفصل میگویند، اساس کتاب صحیح است ولی بطور تفصیل نوشته شده و قابل ضبط نیست همین است که قابل ضبط برای بشر نیست الان یک عده ای میگویند من خودم به آقایان دهخدا ارادت دارم، یکمده ای بفرهنگ دهخدا معترضند میگویند این طول و تفصیل زیاد است وقت میگیرد، همینطور آقای سید احمد صفائی تشریف دارند اینجا، راجع به کتاب هر ووالو ثقی حضرت آیت الله العظمی مرحوم آقا سید محمد کاظم یزدی که یکی از بزرگترین کتابهایی است که در دست ما مسلمانان و ما شیعه هاست ولی اهل تحقیق یکقدری میگویند ممکن بود این کتاب را حضرت استاد یک کمی جمع تر کنند، چرا اینقدر تعریف از کفایه مرحوم آخوانند میشود برای اینکه تلخیص شده، خلاصه و قابل فهم و قابل حفظ و ضبط شده جناب آقای وزیر دادگستری قوانین موضوعه مجلس شورای ملی یا قوانین پیشنهادی و وزرای دادگستری از ازمئه گذشته، از آغاز مشروطیت تا بحال طوری تدوین شده که اینها اغلب باهم متناقض است و بقدری زیاد است که قابل ضبط نیست، این قوانین اگر قابل حفظ بود قابل اجرا بود، ملایم با جامعه بود، اینقدر مأمورین فاسد در مملکت پیدا نمیشد، یعنی از دادگستری صحیح، حکم صحیح و اجرای صحیح بیرون میآمد مأمورین صالح، قاضی نا صالح با هیچیک از قواعد نمیتواند عدول وانحراف از قانون صحیح بکند، من الان چند ساله است جناب آقای وزیر دادگستری در این فکر و بدون تفکر چیزی عرض نمیکند وقتی که تفکر کردیم و ایمان بفکر پیدا کردیم قضیه را مطرح میکنم و گرنه از اهل تحقیق و از اهل علم پرسش میکنم آنچه شبهه برایم هست شبهه را رفع میکنم و بعد از رفع شبهه وارد

معر که میوشوم من تشخیص کرده ام که شما اگر بخواهید مبارزه با تبه کاری بکنید، مبارزه با هر فساد بکنید، قاضی خوب داشته باشید، مأمور خوب داشته باشید سرباز خوب داشته باشید باید قوانینتان طوری باشد جناب آقای دکتر امینی که قابل اجرا و قابل ضبط باشد من در یک جلسه که گوی آقای سپهبد هدایت تشریف داشتند، شاید هم آقای بودید عرض کردم که قوانین دادگستری و قوانین موضوعه مملکتی هفتاد هشتاد هزار ماده آنها اغلب متناقض این قابل ضبط و اجرا نیست و ملایم باطبع دین و باطبع جامعه نمیتواند باشد توجه باید کنیم، باید یک عده از علماء یکعده ای از ذکترهای واقعی حقوق، نه اینکه پته گرفته باشند کسی باشد که بفهمد خیار تبعض صفة یعنی چه، بفهمد این ده خیار صفة یعنی چه؟ بفهمد قوانین فقهی یعنی چه؟ اینها بنشینند این قوانین را بگذرانند. آقای دکتر امینی شما در آن کابینه یک خدمتی کردید یعنی خدماتی کردید. البته مورد اعتراض هم هستید. اعتراض هم میکنند، بنده هم عادت از ادب خارج شدن ندارم البته حل مسئله نفت و یا ارتباط برقرار کردن اینها خدمتی است که این مجلس کرده و شما هم یک پایه ای برایش بوده آید و سزاوار نیست که این مجلس که اینقدر خدمت کرده آلوده بشود به یک حرفهایی و این حرفها بااساس مشروطیت و اساس پارلمان ایران و هن وارد کند. حالا چه مانعی دارد آقای دکتر امینی شما که وزیر دادگستری هستید فکر کنید ببینید که این عرض من صحیح است و این قوانین را باید چه جور منقح کنیم، من عقیده ام اینستکه از کلاس پنجم دبستان وقتی که کلاس چهارم تمام شد باید هفته ای یک ساعت شاگردان ما درس قانون بخوانند و حفظ کنند قانون را که وقتی از مدرسه آمد بیرون یک شاگرد مدرسه قوانین موضوعه مملکتی را از حدود و دیات و قضا و شهادت و حقوق بین الملل را حفظ کرده باشد، آشنا شده باشد باین قوانین امروز شما آقای وزیر دادگستری شاید بیش از صد هزار پرونده را که گذاشته دارید در پیشانی هفتاد هشتاد هزار پرونده حقوقی دارید که با یک دادگستری خوب بعقیده من در نیامد یک دادگستری خوب بعقیده من در امور اقتصادی مملکت خیلی مؤثر است یک مملکتی که می خواهد جلب سرمایه های خارجی بکند و با سرمایه های داخلی بکار بیفتد باید یک دادگستری صالح و سریعی داشته باشد تا مردم اطمینان بکنند و سرمایه شان را بکار بیندازند، بخور کلی بنده خیال می کنم که اگر دادگستری خوب بود شاید این انحطاط اجتماعی که مبتلا هستیم مبتلا نبودیم (صحیح است) اما بنظر بنده واقفاً اصلاح بنحوی که

نایب رئیس - آقای شوشتری وقت جنابعالی تمام شده

شوشتری - اجازه فرمائید عرض کردم که بنده کمی بیشتر صحبت میکنم

نایب رئیس - بعد از اینکه آقای وزیر دادگستری صحبت کردند باز میتوان یک ربع صحبت کنید

شوشتری - عرض کردم حال ندارم دیروز دستم رفته لای در انومبیل بچشم حال ندارم. با حال کسالت آمدم برای انجام وظیفه

نایب رئیس - خواهش میکنم بعد توضیح بدهید، حالا بگذارید جناب آقای وزیر دادگستری توضیح بدهند و اگر قانع نشدید باز میتوان صحبت کنید. بفرمائید آقای وزیر دادگستری.

وزیر دادگستری - عرض کنم سؤال جناب آقای شوشتری یک سؤال کلی است و بنده هم جوابی که عرض میکنم البته با اجازه آقایان یک جواب کلی خواهد بود راجع به اصلاح دادگستری و اصلاح قوانین - بنده ابتدا خواستم عرض کنم که خیلی خوشوقتیم که تمام طبقات مملکت، امروز متوجه اصلاح دادگستری شده اند، این توجه بعقیده بنده خیلی بجات برای اینکه اگر یک دادگستری مجهز و یک دادگستری صالحی بود در گذشته قطعاً خیلی از مفاسدی که ما امروز می بینیم پیش نیامد یک دادگستری خوب بعقیده من در امور اقتصادی مملکت خیلی مؤثر است یک مملکتی که می خواهد جلب سرمایه های خارجی بکند و با سرمایه های داخلی بکار بیفتد باید یک دادگستری صالح و سریعی داشته باشد تا مردم اطمینان بکنند و سرمایه شان را بکار بیندازند، بخور کلی بنده خیال می کنم که اگر دادگستری خوب بود شاید این انحطاط اجتماعی که مبتلا هستیم مبتلا نبودیم (صحیح است) اما بنظر بنده واقفاً اصلاح بنحوی که

در این دو سه هفته از نزدیک بنده مطالعه کردم و همانطور که جناب آقای شوشتری تذکر فرمودند، این مطالعه را بنده تنها نکردم. در گذشته مطالعه شده اشخاص مختلف و صالح نشسته اند مطالعه کرده اند و اشکال در کار دادگستری هست یکی مربوط به تشکیلات، آنچه مربوط به قوانین است تذکر فرمودند و جناب آقای امیر تیمور هم یادداشتی به بنده داده اند قوانین ما بنظر من خیلی بیچیده و مشکل است و این تفصیل قوانین هم برای متداعین اسباب زحمت است و هم برای قضات، برای اینکه برای اجرای این قوانین یک معلومات قضائی صحیح زیادی می خواهد، سابقه زیادی می خواهد و بنده وقتی که به تشکیلات دادگستری رسیدم متأسفانه باید عرض کنم که عیالناً دادگستری ما از حیث معلومات قضائی متأسفانه سطحش پایین آمده و در این مدت قضاتی که معروف بوده اند از حیث علم و تقوی اینها رفته اند و متأسفانه قضاتی تربیت نشده اند که بتوانند جانشین آنها باشند. بنا بر این بنظر بنده برای اصلاح دادگستری باید این قوانین را ساده کرد تمام این بیچ و خمهایی که آقایان و کلای دادگستری بجز از آن استفاده میکنند اینها را از بین برده که تسریعی در کار مردم بشود، در این قسمت همانطور که آقایان میدانید در قانون آیین دادرسی حقوقی مطالعاتی شده و الان در کمیسیون مشترك است و امیدوارم زودتر تصویب شود، برای آیین دادرسی جزائی هم یک کمیسیونی تشکیل شده و بنده خیال میکنم در ظرف این هفته کار کمیسیون که آقای دکتر شاهکار و یکمده دیگری زحمت کشیده اند این کار هم تمام شود و تقاضا خواهم کرد در همان کمیسیون های مشترك زودتر تصویب شود که گشایشی در کار مردم و تسریعی در کارهای دادگستری باشد (صدر زاده - قانونی که الان اجرا میشود مال چهل سال قبل است) اما قضیه دیگر مربوط به تشکیلات دادگستری است بنده فکر میکنم که اصلاحات دادگستری را باید از پایه شروع کرد و رفت بالا، یعنی از مأمورین ابلاغ و احضار شروع کرد تا برسد بیرون کشور. آقایانی که سروکار با دادگستری دارند خوب میدانند یک قسمت عمده تعویق در محاکمات و تعویق در رسیدگی از ابلاغ و احضار است، بنده یک هفته قبل این مأمورین ابلاغ را خواستم از نزدیک ببینم که آیا قدرت و توانائی آنها را از نزدیک دیدم و شاید اغلب آقایان دیده باشند جن

باز و تأسف نتیجه ای ندارد، اولاً مردمانی هستند بسیار فقیر و احد اکثر حقوق آنها در دست تومان است وقتی به آن درجه بالا میرسند و مردمانی هستند که از حیث سواد حد اعلی بایستی تصدیق ابتدائی داشته باشند که اغلب هم ندارند و از حیث وضع مزاجی هم بسیار فرسوده و از کار افتاده هستند و حالا اگر مبتلا باشند چه عرض کنیم (صدرزاده) - آنها که دارند فداکاری میکنند) بنابراین بنده ندیدم که آنها توانائی جسمانی برای سوار شدن دو چرخه داشته باشند از جناب آقای وزیر جنک تقاضا کردم که چند تا بیچ در اختیار وزارت دادگستری بگذارند ایشان هم قبول کردند از ژاندارمری بدهند، عیالاً مشغول هستیم که این مأمورین را موتور بزنه بکنیم که زودتر ابلاغ شود (صدرزاده - بسیار خوب است) و بنده خیال میکنم قبل از هر کار بایستی زندگی آن ها را تأمین کنیم و از این مأمور ابلاغ ۱۵۰ تومانی و ۲۰۰ تومانی نمی شود انتظار داشت که وظیفه اش را درست انجام دهد و یا اینکه انتظار داشته باشیم یک مقدار اطلاعات قضائی داشته باشند. اغلب آقایان دیده اند که این ابلاغها نواقصی دارد و درست ابلاغ نمیشود میآید بجهت که و بعنوان نقص مدتی طول میکشد و تجدید جلسه میشود بنا بر این اگر ابلاغ و احضار بموقع شود و طبق مقررات بشود در تسریع محاکمات اثر بسیار زیادی دارد، یکی هم راجع به دادگاههای بخش است، بنده خیال کردم که در گذشته خیلی صحیح تر بود اینها در محلات باشند که امین صالح بتواند و نفری که باهم اختلاف دارند در همانجا اصلاح بدهد و این درست نیست که همه دادگاهها متمرکز شده است در کاخ دادگستری و مردم از تمام اطراف و اکناف باید بیایند اینجا و برای یک سبیلی که زده باید اغلب شاهدها بیکار بشوند و بیایند آنجا (یکی از نمایندگان - بسیار نظر صحیحی است) و اغلب پرونده ها هم میماند بطوری که جناب آقای شوشتری فرمودند شاید در حدود چهل پنجاه هزار پرونده است که اینها را نمیشود رسیدگی کرد، اینها را امیدوارم که با توجه جناب آقای بهبهانی بوده اینها زودتر تصویب بشود تا بتوان نقل و انتقالی داد (مهندس اردبیلی - ما که امیدوار نیستیم) عرض کنم از دادگاه بخش باید شروع کنیم تا برسیم به دادگاه شهرستان و تا برسد به دادگاه دیوان کشور باید عرض کنم که قسمت عمده این دادگاهها چه در مرکز و چه در شهرستانها نه تصدی شعبه دارند نه از حیث کارمند دفتری مجهز است چون وزارت دادگستری نه فقط از حیث قاضی ضعیف است از حیث کارمند دفتری ضعیف تر است، بنده چند روز پیش در یکی از محاکم پیشخدمتی را دیدم تقریر نویسی میکرد، در صورتیکه برای

تقریر نویسی باید اطلاعاتی داشته باشد، البته اینها متأسفانه نواقصی هست که الان در دادگستری هست و بعقیده بنده تاکنون یک توجه لازمی نسبت به دادگستری نشده است، یک مطلبی که فوق العاده مهم است در اصلاحات اعم از دادگستری و ادارات و بنده مکرراً در مجلس عرض کرده ام و راجع به کارمندان بخصوص روحیه قضات است. بنده در این چند روز که با آقایان مشورت میکردم و تقاضا میکردم که همکاری بکنند سؤالتشان اول این بود که شما تا کی میانید و آیا این سیاستی که شروع میکنید ادامه پیدا خواهد کرد یا نه؟ و بنده خیال میکنم این درد منحصر به دادگستری نیست در تمام ادارات و وزارتخانه ها عدم ثبات و تزلزل دستگاه مانع پیشرفت کار است (صحیح است) بنده چند روز پیش که یکی از روزنامه نویسهای جوانی که در خدمت آقای سرمد از ترکیه مراجعت کرده بود دیدم بقدری این آدم را متأثر کرده و متألم دیدم که خودم هم متألم شدم که پیشرفت هایی که در ترکیه ایجاد شده بود این جوان با احساسات را متأثر کرده بود مایوس شده بود که ما بتوانیم یک قدمهایی برداریم در مملکت خودمان و بتوانیم خودمان را بسایرین برسانیم، بنده باو تذکر دادم که یأس و ناامیدی که فایده ندارد گریه و زاری ما را به جائی نمیرساند (سرمد - ترکیه شهریور ماه پیدا نکرد) بعقیده بنده پیشرفت هایی که همسایه های ما کرده اند بایستی محرك ما باشد و ما بهتر و بیشتر کار کنیم، متوجه نواقص کار بشویم و سعی کنیم خودمان را برسانیم (مهندس اردبیلی - تا کی؟ چهارده ماه است که بمرم و عده میدهند تا کی آخر؟ الان آذربایجان که همسایه ترکیه است رئیس عدلیه ندارد) صحبت ۱۴ ماه نیست، بنابراین بعقیده بنده آقای مهندس اردبیلی در حال یأس و ناامیدی بزرگترین دشمن اجتماع است و بنده من حیث نمونه خدمت آقایان خودم را عرض میکنم یک عده از مخالفین بنده خیال میکردند که رفتن من از وزارت دارائی به وزارت دادگستری یک تنزیل مقامی است و بنده آنجا می نشینم دست روی دست میمالم و کاری انجام نمیدهم و بنده بالعکس اگر وزارت دارائی ساعت هشت میرفتم وزارت دادگستری ساعت هفت میروم سعی کردم که خدمت را زیادتر کنم و فعالیت را زیادتر کردم و ثابت میکنم که یأس فایده ندارد، زیرا اصلاح مملکت چه در دادگستری چه در دارائی در تمام شئونش مؤثر است و نتیجه اش عاید مملکت میشود و بعقیده بنده باید توجهی بشود که این دستگاهها متعلق باشخاص نباشد متعلق به مردم باشد، اگر مردم بخورد ما هم جزء مردم هستیم (مهندس اردبیلی - اگر تحت تأثیر

متنفذین نباشیم) بله همین است، بخصوص آقایان متنفذین باید متوجه باشند که در دادگستری انسان همیشه مدعی نیست گاهی انسان مدعی است گاهی ممکن است مدعی علیه واقع شود بنابراین یکی از کارهایی که باید کمک کرد در اجرای احکام دادگستری است نسبت به هر کس که صادر شده باشد، چون بعقیده بنده حکمی که ازدادگستری صادر شده اشخاص نمیتوانند تردید بکنند در اجرای حکم، حالا ممکن است حکم درست یا غلط باشد، و اگر غلط باشد باید برود بمعکمه انتظامی، ولی حکمی که صادر شده باشد لازم الاجراست و بنده متأسفانه می بینم که یکمده از احکام دادگستری از نظر اینکه طرفشان اشخاص متنفذ هستند اجرا نمیشود و اجرای آنها به تعلل و تسامح میگردد و بعقیده بنده علت عمده فساد همین عدم اجرای احکام است، دعوی بعد از اینکه تمام مراحل خود را طی کرد تازه وقتی حکم صادر میشود و باید اجرا شود جلوش متوقف میشود (سرمد - احکام علیه دولت هم همینطور) مثلاً حکم تخلیه صادر شده، وقتی میخواهند این حکم اجرا شود جارو بچال میشود و جلوی اجرا را میگیرند و باز بعنوان اینکه جارو بچال و اغتشاشی نشود جلوی اجرای احکام را میگیرند و این بعقیده بنده صحیح نیست و اشخاص خواه محکومله باشند یا محکوم علیه باشند فرق نمیکند در این اجتماع و در این گرفتاری های روزمره انسان یک روز مدعی است یک روز هم مدعی علیه میشود (دکتر مشیر فاطمی - یک قانون برای سر قفلی بیآورید) بنابراین باید احکام دادگستری اجرا شود و مخصوصاً روحیه قضات تقویت بشود و بالا برود، بنده عرض میکنم با تمام نواقص و معایبی که در دادگستری هست دادگستری قضات بسیار شریف و با کدمان و با ایمانی هم دارد و اغلبشان را هم بنده دیده ام مایوس هستند بطوری که اغلب تقاضای بازنشستگی و انتظار خدمت میکنند و یکمده شان که واقفاً مردم شریفی هستند هر روز تقاضایشان این است که در دیوان کشور یک کاری پیدا کنند که کار غیر حساس باشد چرا؟ برای اینکه در کار حساس قاضی البته دشمن پیدا میکند اعم از مدعی و مدعی علیه هم مدعی ناراضی است برای اینکه ادعایش شاید آنطور که میخواسته تأمین نشده مدعی علیه هم ناراضی است بنابراین اغلب قضات را لکنه سیاسی مایوس کرده اند بنظر بنده موضوع اول این است که بایستی قضات را راجع به شان را تقویت کرد و از قضات یا کدمان حمایت کرد و از نفوذ سیاسی در وزارت دادگستری جداً باید جلوگیری کرد و بنظر بنده آقای شوشتری تمام فرمایشات جنابعالی در این چند کلمه خلاصه میشود که اگر ما بخواهیم دادگستری صحیح داشته باشیم باید تأمین

قضائی داشته باشیم آنوقت شاید هشتاد درصد از این بدبختی های ما از بین برود و برای اینکه بعقیده بنده باید یک سیاست بسیار صحیحی در دادگستری باشد و قبل از تأمین قسمت مادی باید احترام قضات در اجتماع تأمین بشود چون قاضی اگر محترم نبود نمیتواند خدمت بکند و وظیفه اش را بخوبی انجام بدهد در اغلب شهرستانها قضات مورد توهین واقع میشوند تغییرشان میدهند و به سایر نقاط کشور انتقالشان میدهند و این صحیح نیست (مهندس اردبیلی - شما باید جلوگیری کنید) بنده که دو هفته است در این کار وارد شده ام (مهندس اردبیلی - این دلیل نمیشود) این شخصی را که مفرمائید بنده رسیدگی میکنم و امیدوارم که احقاق حق بشود بنده اینقدر شهامت و شجاعت دارم که زیر بار تحمیل و نفوذ دیگران واقع نشوم بنده امیدوارم که آقایان تأیید بفرمایند و بنده هم سعی میکنم از قضات یا کدمان دادگستری استفاده نکنم و علمی حال مایوس شدن فایده ندارد کار مشکل است از حیث معنی و ماده هر دو ولی بایستی کوشش رسمی کرد و فداکاری کرد و عدلیه را اصلاح کرد

مهر فی آقای غلامحسین وثیقی بمعاونت وزارت دادگستری بوسیله آقای وزیر دادگستری - بنده در آخر عرایض جناب آقای غلامحسین وثیقی را که از قضات بسیار شریف دادگستری و با کدمان و با سابقه هستند بعنوان معاون وزارت دادگستری معرفی میکنم (احسنت مبارک است)

نایب رئیس - آقای شوشتری

شوشتری - بنده تشکر میکنم از جناب آقای دکتر امینی که پایه و اساس عرایض بنده را تصدیق فرمودند و در قسمت پنجم هم التفات فرمودند که نواقصی را که خودشان دیدند راجع باینکه در اجرای احکام اعمال نفوذ میکنند فرمودند و بنظر بنده برای حاصل شدن توفیق این نظری که عرض کردم که پنجاه هزار تا هشتاد هزار پرونده جنائی اگر را که دادگستری آن را ممکن است الان تعمیمی بگیرد که دعوی از فلان مبلغ بکجا خاتمه پیدا کند و به چه شکلی خاتمه پیدا بکنند برای موضوع تلخیص قوانین و مقررات همین بیانی است که فرمودید. فرمودید که قوانین بیچینه است بنده میگویم بیچینه نیست متناقض است و علاوه بر جنابعالی میفرمائید قاضی کم دارد و وقتی قاضی کم دارد اولاً این کلاسهای اختصاصی قضات آقای دکتر امینی تنها با کلاس قاضی تربیت نمیشود قاضی خیلی مرحله دارد باید تارک از هوی باشد مطیع امر مولی باشد مستحضر به

تمام قوانین واحکام باشد اینک شوقی نیست حالا که میسر نیست و باید چندین سال زحمت کشید تا یک چنین مجتهدی و قضات عالیقامی که عاری از هر نفوذ و نفوس و هب باشند تهیه کنید شما قائل مانتع سر به از این کارها را در شهرستانها یک طوری بکنید یا یک طرحی بیابید که بدست خود معتمدین شهرستانها و بخشها تمام شود و من سالها و کیل رسمی بودم دعاها کردم خدا رحمت کند مرحوم داوود در همین مجلس بایک عده ای از کلام متحصن شدیم دو سال هم پروانه درجه یک دادند بعد آقای فاضل الملک هم از خدا سلامتشان بدارد در خراسان محاکمه ای بود یک دعوائی بود و نظرشان این بود که کار این محاکمه را در تهران دوباره انجام دهند ، درخواست کردیم قانون و کلا رای نداد بوکالت من برای من فرق نمیکند آقای ارسلان فرق نمیکند بعضی ها میل نداشتند که من و کالت بکنم من شایسته و کالت نیستم ولی فلانی شایسته است من نمیتوانم و کالت کنم چون یک قدری سواد دارم و با اصول فقه آشنائی دارم من پسندیده نیستم باید بروم کار آموز بشوم من باینه کاری ندام موضوعی که اشاره فرمودید و بیج قوانینی که آقایان و کلا از آن استفاده میکنند توفیق حاصل کردن در اینکار اختصار پیدا کردن قوانین و ضبط مردم است به سر خود بنده مؤمن به سهرفلی نیستم بنده برخلاف شرع حرفی نیز من اصول مالکیت هم معترم است البته با اصول فملی ممکن است روی قوانین عرف داد گستری این را طوری درست کنند که نه سیخ بسوزد و نه کباب دپروز عصر من نشسته بودم عده زیادی از گرگان آمده بودند و شاید هم فردا بروند گرگان ، دو نفر هم آمده بودند توی خانه من گریه میکردند خدا شاهد است اسمشان را نمیدانم میگفتند آمده اند به عنوان اینکه این بناهایی که شما کسب میکنید تازه ساز است و چند سال است ساخته ایم از این جهت می توانیم این را تخلیه کنیم من دیدم بهیچ قانون درست نمیشود یک جا تخلیه میشود موضوع دیگر فراز سوم است از ماده ۲۸۲ بمأمور کوچک میگوید که آقایان یک رسید ساختگی است و مطابق قانون که حکم تمام مراحل را بیموده باید بموقع اجرا در آید ، فراز سوم از ماده ۲۸۲ ، یک رسید تقلبی میآورد میگوید این معکوم است تازه هذا اول الکلام و باید بروی این رسید ساختگی مراد حل را بهیامید اینکه میگویم یک دعاوی کوچک محلی را بخود معتمدین محلی واگذار کنید برای این است که دعاوی گاو، دعاوی ملک را معتمدین محل میدانند که آقای دکتر امینی در همسایگی

لشت و نشاء ایشان به همسایه اش تعدی کرده یا همسایه تعدی کرده اینها را میشود آنجا حل کرد اما آمدن در داد گستری در بیج و خم نمایندگان بعنوان وکیل داد گستری یا قاضی غیر عالم میافتد به این صورت که شما پنجاه هزار پرونده را کندارید تمام این داد گستری مملو است از یک مردمی که این کاغذ می نویسند این فلان میکند بنده بریزو آمدم بروم پیش آقای وزیر داد گستری تا آن دم که رفتم یکی سیخ زد بمن یکی متلک گفته یکی فلان گفته یکی گفته آقا دستم بدمانت آقایان بساط برای مملکت مایه آبروریزی است باید داد گستری فاضل الملک هم از خدا سلامتشان بدارد در خراسان محاکمه ای بود یک دعوائی بود و نظرشان این بود که کار این محاکمه را در تهران دوباره انجام دهند ، درخواست کردیم قانون و کلا رای نداد بوکالت من برای من فرق نمیکند آقای ارسلان فرق نمیکند بعضی ها میل نداشتند که من و کالت بکنم من شایسته و کالت نیستم ولی فلانی شایسته است من نمیتوانم و کالت کنم چون یک قدری سواد دارم و با اصول فقه آشنائی دارم من پسندیده نیستم باید بروم کار آموز بشوم من باینه کاری ندام موضوعی که اشاره فرمودید و بیج قوانینی که آقایان و کلا از آن استفاده میکنند توفیق حاصل کردن در اینکار اختصار پیدا کردن قوانین و ضبط مردم است به سر خود بنده مؤمن به سهرفلی نیستم بنده برخلاف شرع حرفی نیز من اصول مالکیت هم معترم است البته با اصول فملی ممکن است روی قوانین عرف داد گستری این را طوری درست کنند که نه سیخ بسوزد و نه کباب دپروز عصر من نشسته بودم عده زیادی از گرگان آمده بودند و شاید هم فردا بروند گرگان ، دو نفر هم آمده بودند توی خانه من گریه میکردند خدا شاهد است اسمشان را نمیدانم میگفتند آمده اند به عنوان اینکه این بناهایی که شما کسب میکنید تازه ساز است و چند سال است ساخته ایم از این جهت می توانیم این را تخلیه کنیم من دیدم بهیچ قانون درست نمیشود یک جا تخلیه میشود موضوع دیگر فراز سوم است از ماده ۲۸۲ بمأمور کوچک میگوید که آقایان یک رسید ساختگی است و مطابق قانون که حکم تمام مراحل را بیموده باید بموقع اجرا در آید ، فراز سوم از ماده ۲۸۲ ، یک رسید تقلبی میآورد میگوید این معکوم است تازه هذا اول الکلام و باید بروی این رسید ساختگی مراد حل را بهیامید اینکه میگویم یک دعاوی کوچک محلی را بخود معتمدین محلی واگذار کنید برای این است که دعاوی گاو، دعاوی ملک را معتمدین محل میدانند که آقای دکتر امینی در همسایگی

موضوع جای و طرز حایثی است که مدتی است دولت ادعا میکند از جای داخلی حمایت میکند و بمناسبت اینکه واقعه صحبت جای شد یاد افتاد یکی از صحبتها اینکه در این مسافرت ترکیه پیش آمد از نظر تطبیق با کار خودمان . واقعا همانطور که جناب آقای دکتر امینی هم فرمودند این مسافرت جز تأثیر برای ما چیز دیگری نبوده برای اینکه آنچه دیدیم پیشرفت و موفقیت در کشور ترکیه بود و متأسفانه با مقایسه با اوضاع خودمان کاملا نا چیز یا محسوس بوده و این بقدری مؤثر بود دیروز که افتخار شرفیابی حضور اعلیحضرت همایونی داشتیم اول جمله ای که فرمودند آری متأثر نشدید که آن مملکت چقدر جلو بود و مملکت ما عقب بود خدمتشان عرض کردم که اثر بسیار مهمی که در مغز تمام اعضاء هیئت مطبوعاتی بخشید همین مطالب بود ولی باید سعی کنیم که مملکتمان را پیش ببریم از راه عمل بنده در یکی از ملاقاتها گویا جناب آقای سرمد هم تشریف داشتند از والی ازمیر پرسیدم شما جای از کجا میآوردید گفت ما جای خودمان داریم پرسیدم در در کجا میآوردید گفت در کراغه دریای سیاه گفتم چند وقت است که اینکار را میکنید گفتند ده ، دوازده سال است گفتن آری شما جای دیگر وارد نمیکند گفت فقط دو سال است که جای وارد نمیکند و مصرف داخلی خودمان را تأمین میکنیم این بود که بنده یاد افتاد که چهل و چند سال پیش مرحوم کاشف السلطنه یک شخصی بود که از چین وارد ایران کرد و رفت خودش در لاهیجان شروع بکار کرد و جای کاری را بملت ایران یاد داد و باینکه الان چهل و چند سال از آن تاریخ میگذرد متأسفانه ادعا هم میشود که یک تصویبنامه هائی صادر شده و صد و چهل میلیون تومان تا بحال بعنوان حمایت از جای پول گرفته شده معهدنا متأسفانه ما می بینیم که جای ما بجای نرسیده است که مصرف داخلیمان را تأمین کند و ما ناچار هستیم که از خارج جای کنیم در حالی که یکی از اعضای شرکت جای سازمان برنامه بمن گفت موقعی که آقای هرین در تهران بود آمده بود آنجا و جای محصول داخلی ایران را دیده بود و گفته بود که این جای باب امریکا است و اگر شما میتوانید این جای را زیاد کنید با امریکا میشود صادر کرد بنابراین سؤال بنده این بود که وزارت اقتصاد ملی واقعا چه فکری برای حمایت از جای کرده است یا تصویب- نامه هائی که برای جای صادر شده شاید از ده سال پیش مبلغی هر سال گرفته شده که جمعش بیش از صد میلیون تومان شده و این بعنوان حمایت جای داخلی

بود یعنی کسانیکه واردات جای داشته اند وارد کننده جای از هر کجای بود تومان سه تومان پول اضافی گرفته شده است اولاً تعمیل به مصرف کننده شده یعنی هزینه زندگی بالا رفته و مردم با کمال میل حاضر شدند این گرانی را قبول کنند برای اینکه سطح جای داخلی بالا برود و ما از یک واردات مهر بی نیاز بشویم بنده سؤال کردم این پولها را چه ص کردید وجه حمایتی برای جای داخلی کردید در صورتیکه همین امسال چین ارز جای که در ماه اردیبهشت بدست میآید بهترین چین است وضع جای بجائی رسید بود که چین اول برک سبزا نمیریند که البته در نتیجه اقداماتی که بعداً شد یک امید پیدا شد که در مرتبه کارخانجات جای شمال بکار بفتند و برای چین دوم سوم برک جای خریداری بشود این تزلزلی که در موضوع جای هست و این سیاست فلتلی که هر آن اوضاع را تغییر و تبدیل میدهند این به عقیده بنده بهترین وضعی است که مملکت ما را از بین میبرد و هیچ امری مهمتر از تثبیت سیاست حمایت اقتصادی در مملکت نیست بنده یکی از کارخانه های ترکیه را در شهر بورسا بود با جناب آقای سرمد دیدم اسمش کارخانه مرینوس بود پشم مرینوس را همانطور که ما هم اسمش را میدانیم فقط چند تا گوسفند های مرینوس را بصورت مدل داریم ، بصورت بهره برداری اقتصادی آنها بهترین پشم مرینوس را از ش پارچه بسیار خوب می بافند وقتی که وارد شدیم در دفتر کارخان دیدیم که در بیست سال پیش مرحوم اتاتورک یک دستخطی نوشته است که شما باید این جا کارخانه مرینوس ایجاد کنید و همین آقای جلال بابار آنروز وزیر اقتصاد بود این دستخط را عمل کردند و بعد از بیست سال امروز بهترین کارخانه مرینوس را دارند و بهترین پارچه را تهیه میکنند مقصود بنده این است که ، واقعا باید فکر کنیم و مطالب کنیم که بزگرترین امری که تأثیر فاحش در تقویت بنیه عمران و کشاورزی این مملکت دارد این است که یک برنامه صحیح و ثابتی برای تقویت اقتصاد خودمان داشته باشیم در این تصویبنامه هائی که در این مدن برای جای صادر شده است گاهی که تصویب نامه همدنی ادامه داشته باعث تثبیت امر جای شده هم باغدارها سعی کردند که باغ زیادی بگیرند و هم کارخانه دارها کارخانه ایجاد کردند و البته نتیجه یک قدری وضع جای تغییر کرده ولی بعضی اینکه یک منافع جدیدی ایجاد کرد که طبق آن منافع آن تصویبنامه بوم بخورد دوم تر به زندگی جای کاران و باغداران شمال بکلی از بین رفت و باز یک فعالیت های دیگری شد تصویب نامه دیگری درست شد بعد از آن تصویب نامه تصویبنامه اخیر حالا میخوانم به بینم آقای وزیر اقتصاد ملی بازم اعتقادی دارند که این مقرراتی که جدیداً برای حمایت از جای وضع شده این مقررات هم باز عوض خواهد شد یا خیر ؟ و اگر این مقررات باز دوباره

۴ - سؤال آقای عمیدی نوری راجع بجای داخلی و جواب آقای کفیل وزارت اقتصاد ملی

نایب رئیس - آقای عمیدی نوری سؤال شما از وزارت اقتصاد ملی مطرح است بفرمائید .

موضوع جای و طرز حایثی است که مدتی است دولت ادعا میکند از جای داخلی حمایت میکند و بمناسبت اینکه واقعه صحبت جای شد یاد افتاد یکی از صحبتها اینکه در این مسافرت ترکیه پیش آمد از نظر تطبیق با کار خودمان . واقعا همانطور که جناب آقای دکتر امینی هم فرمودند این مسافرت جز تأثیر برای ما چیز دیگری نبوده برای اینکه آنچه دیدیم پیشرفت و موفقیت در کشور ترکیه بود و متأسفانه با مقایسه با اوضاع خودمان کاملا نا چیز یا محسوس بوده و این بقدری مؤثر بود دیروز که افتخار شرفیابی حضور اعلیحضرت همایونی داشتیم اول جمله ای که فرمودند آری متأثر نشدید که آن مملکت چقدر جلو بود و مملکت ما عقب بود خدمتشان عرض کردم که اثر بسیار مهمی که در مغز تمام اعضاء هیئت مطبوعاتی بخشید همین مطالب بود ولی باید سعی کنیم که مملکتمان را پیش ببریم از راه عمل بنده در یکی از ملاقاتها گویا جناب آقای سرمد هم تشریف داشتند از والی ازمیر پرسیدم شما جای از کجا میآوردید گفت ما جای خودمان داریم پرسیدم در در کجا میآوردید گفت در کراغه دریای سیاه گفتم چند وقت است که اینکار را میکنید گفتند ده ، دوازده سال است گفتن آری شما جای دیگر وارد نمیکند گفت فقط دو سال است که جای وارد نمیکند و مصرف داخلی خودمان را تأمین میکنیم این بود که بنده یاد افتاد که چهل و چند سال پیش مرحوم کاشف السلطنه یک شخصی بود که از چین وارد ایران کرد و رفت خودش در لاهیجان شروع بکار کرد و جای کاری را بملت ایران یاد داد و باینکه الان چهل و چند سال از آن تاریخ میگذرد متأسفانه ادعا هم میشود که یک تصویبنامه هائی صادر شده و صد و چهل میلیون تومان تا بحال بعنوان حمایت از جای پول گرفته شده معهدنا متأسفانه ما می بینیم که جای ما بجای نرسیده است که مصرف داخلیمان را تأمین کند و ما ناچار هستیم که از خارج جای کنیم در حالی که یکی از اعضای شرکت جای سازمان برنامه بمن گفت موقعی که آقای هرین در تهران بود آمده بود آنجا و جای محصول داخلی ایران را دیده بود و گفته بود که این جای باب امریکا است و اگر شما میتوانید این جای را زیاد کنید با امریکا میشود صادر کرد بنابراین سؤال بنده این بود که وزارت اقتصاد ملی واقعا چه فکری برای حمایت از جای کرده است یا تصویب- نامه هائی که برای جای صادر شده شاید از ده سال پیش مبلغی هر سال گرفته شده که جمعش بیش از صد میلیون تومان شده و این بعنوان حمایت جای داخلی

موضوع جای و طرز حایثی است که مدتی است دولت ادعا میکند از جای داخلی حمایت میکند و بمناسبت اینکه واقعه صحبت جای شد یاد افتاد یکی از صحبتها اینکه در این مسافرت ترکیه پیش آمد از نظر تطبیق با کار خودمان . واقعا همانطور که جناب آقای دکتر امینی هم فرمودند این مسافرت جز تأثیر برای ما چیز دیگری نبوده برای اینکه آنچه دیدیم پیشرفت و موفقیت در کشور ترکیه بود و متأسفانه با مقایسه با اوضاع خودمان کاملا نا چیز یا محسوس بوده و این بقدری مؤثر بود دیروز که افتخار شرفیابی حضور اعلیحضرت همایونی داشتیم اول جمله ای که فرمودند آری متأثر نشدید که آن مملکت چقدر جلو بود و مملکت ما عقب بود خدمتشان عرض کردم که اثر بسیار مهمی که در مغز تمام اعضاء هیئت مطبوعاتی بخشید همین مطالب بود ولی باید سعی کنیم که مملکتمان را پیش ببریم از راه عمل بنده در یکی از ملاقاتها گویا جناب آقای سرمد هم تشریف داشتند از والی ازمیر پرسیدم شما جای از کجا میآوردید گفت ما جای خودمان داریم پرسیدم در در کجا میآوردید گفت در کراغه دریای سیاه گفتم چند وقت است که اینکار را میکنید گفتند ده ، دوازده سال است گفتن آری شما جای دیگر وارد نمیکند گفت فقط دو سال است که جای وارد نمیکند و مصرف داخلی خودمان را تأمین میکنیم این بود که بنده یاد افتاد که چهل و چند سال پیش مرحوم کاشف السلطنه یک شخصی بود که از چین وارد ایران کرد و رفت خودش در لاهیجان شروع بکار کرد و جای کاری را بملت ایران یاد داد و باینکه الان چهل و چند سال از آن تاریخ میگذرد متأسفانه ادعا هم میشود که یک تصویبنامه هائی صادر شده و صد و چهل میلیون تومان تا بحال بعنوان حمایت از جای پول گرفته شده معهدنا متأسفانه ما می بینیم که جای ما بجای نرسیده است که مصرف داخلیمان را تأمین کند و ما ناچار هستیم که از خارج جای کنیم در حالی که یکی از اعضای شرکت جای سازمان برنامه بمن گفت موقعی که آقای هرین در تهران بود آمده بود آنجا و جای محصول داخلی ایران را دیده بود و گفته بود که این جای باب امریکا است و اگر شما میتوانید این جای را زیاد کنید با امریکا میشود صادر کرد بنابراین سؤال بنده این بود که وزارت اقتصاد ملی واقعا چه فکری برای حمایت از جای کرده است یا تصویب- نامه هائی که برای جای صادر شده شاید از ده سال پیش مبلغی هر سال گرفته شده که جمعش بیش از صد میلیون تومان شده و این بعنوان حمایت جای داخلی

موضوع جای و طرز حایثی است که مدتی است دولت ادعا میکند از جای داخلی حمایت میکند و بمناسبت اینکه واقعه صحبت جای شد یاد افتاد یکی از صحبتها اینکه در این مسافرت ترکیه پیش آمد از نظر تطبیق با کار خودمان . واقعا همانطور که جناب آقای دکتر امینی هم فرمودند این مسافرت جز تأثیر برای ما چیز دیگری نبوده برای اینکه آنچه دیدیم پیشرفت و موفقیت در کشور ترکیه بود و متأسفانه با مقایسه با اوضاع خودمان کاملا نا چیز یا محسوس بوده و این بقدری مؤثر بود دیروز که افتخار شرفیابی حضور اعلیحضرت همایونی داشتیم اول جمله ای که فرمودند آری متأثر نشدید که آن مملکت چقدر جلو بود و مملکت ما عقب بود خدمتشان عرض کردم که اثر بسیار مهمی که در مغز تمام اعضاء هیئت مطبوعاتی بخشید همین مطالب بود ولی باید سعی کنیم که مملکتمان را پیش ببریم از راه عمل بنده در یکی از ملاقاتها گویا جناب آقای سرمد هم تشریف داشتند از والی ازمیر پرسیدم شما جای از کجا میآوردید گفت ما جای خودمان داریم پرسیدم در در کجا میآوردید گفت در کراغه دریای سیاه گفتم چند وقت است که اینکار را میکنید گفتند ده ، دوازده سال است گفتن آری شما جای دیگر وارد نمیکند گفت فقط دو سال است که جای وارد نمیکند و مصرف داخلی خودمان را تأمین میکنیم این بود که بنده یاد افتاد که چهل و چند سال پیش مرحوم کاشف السلطنه یک شخصی بود که از چین وارد ایران کرد و رفت خودش در لاهیجان شروع بکار کرد و جای کاری را بملت ایران یاد داد و باینکه الان چهل و چند سال از آن تاریخ میگذرد متأسفانه ادعا هم میشود که یک تصویبنامه هائی صادر شده و صد و چهل میلیون تومان تا بحال بعنوان حمایت از جای پول گرفته شده معهدنا متأسفانه ما می بینیم که جای ما بجای نرسیده است که مصرف داخلیمان را تأمین کند و ما ناچار هستیم که از خارج جای کنیم در حالی که یکی از اعضای شرکت جای سازمان برنامه بمن گفت موقعی که آقای هرین در تهران بود آمده بود آنجا و جای محصول داخلی ایران را دیده بود و گفته بود که این جای باب امریکا است و اگر شما میتوانید این جای را زیاد کنید با امریکا میشود صادر کرد بنابراین سؤال بنده این بود که وزارت اقتصاد ملی واقعا چه فکری برای حمایت از جای کرده است یا تصویب- نامه هائی که برای جای صادر شده شاید از ده سال پیش مبلغی هر سال گرفته شده که جمعش بیش از صد میلیون تومان شده و این بعنوان حمایت جای داخلی

موضوع جای و طرز حایثی است که مدتی است دولت ادعا میکند از جای داخلی حمایت میکند و بمناسبت اینکه واقعه صحبت جای شد یاد افتاد یکی از صحبتها اینکه در این مسافرت ترکیه پیش آمد از نظر تطبیق با کار خودمان . واقعا همانطور که جناب آقای دکتر امینی هم فرمودند این مسافرت جز تأثیر برای ما چیز دیگری نبوده برای اینکه آنچه دیدیم پیشرفت و موفقیت در کشور ترکیه بود و متأسفانه با مقایسه با اوضاع خودمان کاملا نا چیز یا محسوس بوده و این بقدری مؤثر بود دیروز که افتخار شرفیابی حضور اعلیحضرت همایونی داشتیم اول جمله ای که فرمودند آری متأثر نشدید که آن مملکت چقدر جلو بود و مملکت ما عقب بود خدمتشان عرض کردم که اثر بسیار مهمی که در مغز تمام اعضاء هیئت مطبوعاتی بخشید همین مطالب بود ولی باید سعی کنیم که مملکتمان را پیش ببریم از راه عمل بنده در یکی از ملاقاتها گویا جناب آقای سرمد هم تشریف داشتند از والی ازمیر پرسیدم شما جای از کجا میآوردید گفت ما جای خودمان داریم پرسیدم در در کجا میآوردید گفت در کراغه دریای سیاه گفتم چند وقت است که اینکار را میکنید گفتند ده ، دوازده سال است گفتن آری شما جای دیگر وارد نمیکند گفت فقط دو سال است که جای وارد نمیکند و مصرف داخلی خودمان را تأمین میکنیم این بود که بنده یاد افتاد که چهل و چند سال پیش مرحوم کاشف السلطنه یک شخصی بود که از چین وارد ایران کرد و رفت خودش در لاهیجان شروع بکار کرد و جای کاری را بملت ایران یاد داد و باینکه الان چهل و چند سال از آن تاریخ میگذرد متأسفانه ادعا هم میشود که یک تصویبنامه هائی صادر شده و صد و چهل میلیون تومان تا بحال بعنوان حمایت از جای پول گرفته شده معهدنا متأسفانه ما می بینیم که جای ما بجای نرسیده است که مصرف داخلیمان را تأمین کند و ما ناچار هستیم که از خارج جای کنیم در حالی که یکی از اعضای شرکت جای سازمان برنامه بمن گفت موقعی که آقای هرین در تهران بود آمده بود آنجا و جای محصول داخلی ایران را دیده بود و گفته بود که این جای باب امریکا است و اگر شما میتوانید این جای را زیاد کنید با امریکا میشود صادر کرد بنابراین سؤال بنده این بود که وزارت اقتصاد ملی واقعا چه فکری برای حمایت از جای کرده است یا تصویب- نامه هائی که برای جای صادر شده شاید از ده سال پیش مبلغی هر سال گرفته شده که جمعش بیش از صد میلیون تومان شده و این بعنوان حمایت جای داخلی

۵ - تقدیم یک فقره سؤال نوری بوسیله آقای عمیدی

عمیدی نوری - ضمناً یک سؤالی است از وزارت داد گستری که تقدیم میکنم نایب رئیس - بسیار خوب ابلاغ میشود ، آقای کفیل وزارت اقتصاد ملی کفیل وزارت اقتصاد ملی (کاشانی) - سؤال جناب آقای عمیدی نوری آنچه به بنده رسیده است راجع به عایدات جای در گذشته است اینکه چطور این عایدات خرج شده است و این سؤال را خودشان از وزارت اقتصاد ملی فرموده اند در صورتیکه وزارت اقتصاد ملی در عایدات جای در گذشته کوچکترین دخالتی نداشته است معهدنا چون ضمن آن سؤال سؤالات دیگری امروز فرمودند قبلاً بنده خودم را آماده کردم قسمتی را که مربوط به وزارت اقتصاد ملی است جواب بدهم و راجع به گذشته هم عرض میکنم ، بطوریکه آقایان محترم اطلاع دارند از سال ۱۳۲۸ تا آخر سال ۱۳۳۲ که همین مدت را جناب آقای عمیدی نوری سؤال فرمودند تمام عایدات جای در دست سازمان برنامه بوده است و بنده نوشته ام سازمان برنامه دیگری کرده که این را چه کرده اند جواب رسیده است که عیناً میخوانم ، جمع کل وجوه دریافتی سازمان برنامه از خزانه دار یکبار از بابت درآمد جای از ۱۳۲۸ تا پایان ۱۳۳۲ بالغ به ۶۴۳ میلیون بود است که از این مبلغ ۱۹۹ میلیون و کسری به موجب قانون سازمان برنامه و تصویب نامه شماره ۹۰۰۵ مورخ ۲۸ اردیبهشت وزیران بعنوان سرمایه بشرکت جای سازمان برنامه پرداخت شده و بقیه آن که ۴۴۴ میلیون است جزو بودجه ۲۷ ماهه که بتصویب کمیسیون برنامه مجلس شورای ملی رسیده جزو درآمد های پیش بینی شده سازمان برنامه منظور و مصرف هزینه های عمرانی رسیده است ، بطوری که ملاحظه بفرمائید سازمان برنامه ۱۹۹ میلیون از این مبلغ را گفته است برای شرکت جای مصرف کرده است بقیه را (عمیدی نوری) - خودش خورده و تولید کننده گان جای چرا تا اندازه ای کمک شده است شاید این کمک بیشتر نسبت بجای کنها بوده است و برای کشاورزان کمتر کمک شده است (صفاری) - از لحاظ فنی کمک نشده است) بنده خودم عرض کردم برای تولید جای خشک کمک شده ، یک تصویبنامه ای بوده است که برای هر کیلو جای خشک اجازه ورود داریم کیلو جای از خارج میداده است و در پارسل هم اجازه یک کیلو جای میداده اند و همانطور که فرمودند برای تولید برت سبز اقدامات زیادی نشده است و مخصوصاً امروز مذاکره شد که در این خصوص هم اقدامات بسیار جدی بشود حصه

نایب رئیس - آقای عمیدی نوری بفرمائید .

عمیدی نوری - خیلی تشکر میکنم از جناب آقای کاشانی که آن حقیقتی را که در کار واقع شده است در پیشگاه مجلس شورای ملی اطلاع رسانیدند و این حقیقت یکی از مواد قانون مجازات عمومی است ، ماده ۱۵۲ آن قانون تصریح دارد که هر کس هر مستخدم دولت پولی را مال خود کند باید بمصرف خاصی برسد و مصرف دیگری برساند مختصراً است و این جمله خیلی ساده است و این ماده تصرف غیر قانونی یا اختلاس دامنه اش در دستگاه داد گستری بقدری وسیع است که بنده خودم در ده ۱۵ سال پیش یک محاکمه ای داشتم در دیوان کفر راجع به یک متدوق دری در شهر و آن متدوق مقدار متدوق بود و باینکه یوار از یک مقدار که روز طبق حواله هائیکه معتمد پرداخت کند و چون احتمال داده بود که این متدوق شکستگی دارد و ممکن است روزی دزدی بشود گاهی این پولها را میبرد و منزاش و نگه میداشت دوم تصدیق میکرد و اندک مدتی الموم او را تعقیب کرد بعنوان اینکه این پولها تصدیق غیر قانونی است و گفت چرا پولیکه مال دولت است بدون اجازه معتمدی منزاش و نگه میداشتی یاد هست در محکمه اختلاف شد آقای لطیفی آن وقت رئیس محکمه بود آقای بامداد بود سائیکی دیگر از آقایان دونفر از آقایان این شخص را تیره کردند و آقای لطیفی رأی بمعکومت داده بنابراین میخوانم خدمتتان عرض کنم که تصرف غیر قانونی این قدر دامنه اش در داد گستری وسیع است چطور شما میآید یک تصویب نامه ای میگذرانید که از واردات جای هر کیلو ۲۰ تومان برای حمایت از جای داخلی گرفته شود آنوقت این پول رود در سازمان برنامه ۱۹۹ میلیون آن شرکت درست بشود بعنوان شرکت سهامی جای و حالا بنده وارد درم نمیخورد بقیه اش هم برود جزو درآمد عمومی سازمان برنامه و جزو مخارج عمومی بشود این عمل را تصرف غیر قانونی میگویند در دستگاه وزارت دارائی هم این عمل نیست نمیشود یک قلم بوجه را بجای یک قلم دیگر بحساب آورد در دستگاه وزارت دارائی و عملی که در بودجه میشود اگر مطالعه کنید ملاحظه بفرمائید سابقه دارد بنابراین بنده خواستم تشریح کنم که ملاحظه بفرمائید بعنوان حساب جای از مصرف کننده هر کیلو ۲ تومان اضافه پول گرفته میشود و چای را

البته يك مسائلی هم گفته میشود که يك قدری مبالغه آمیز است علتش هم این است که واقعاً توقع وانتظار مردم از فرهنگ خیلی زیاد است انتظار مردم اینست که فرهنگ بت دستکاهی کاملایک و منزهی باشد (صحیح است) اگر تصادفاً يك مرد فاسد الاخلاقی تویش پیدا شود چون خیلی برخلاف انتظار مردم است البته سرودهای خیلی زیادی میشود و باین جهت است که يك قدری در این باب بعقیده بنده مبالغه هم شده ومبالغه بیشتر از این نظر است که همانطوریکه عرض کردم مردمان شریف وزارت فرهنگ خیلی زیادند و اینها ناراحت میشوند از اینکه میبینند ومبشوند در يك گوشه ای فساد هست البته اقداماتی شده وخوادمند و رفع نگرانی بعمل خواهد آمد این راهم بنده باید علاوه کنم که در دوران گذشته وزیر فرهنگ وقت نه بنده اورا آدم یا کی میدانم خدمت کرده است و يك کاری مفیدی هم کرده که نباید آن کارها را نادیده گرفت البته مسائلی هست که یا توجه نشده یا کم توجه شده اینها را هم البته جبران خواهیم کرد وامیدوارم از نظریات و درمندا جنابایی هم استفاده لازم میشود (احسن است)

۷- تقدیم سه فقره سؤال بوسیله آقایان هدی و قنات آبادی و صدقی نایب رئیس - آهای هدی سؤالی

دارید؟
هدی - بنده يك سؤالی داشتم از دولت راجع بپدا کاه اردبیل که تقدیم میکنم
نایب رئیس - بدولت ابلاغ میشود آقای قنات آبادی

قنات آبادی - سؤالی است از وزارت دارائی شده راجع بتوافق مالیاتی یکمده ای از سرمایه داران بزرگ

نایب رئیس - بدولت ابلاغ میشود آقای صدقی

صدقی - سؤالی است از دولت راجع بزود خوردن و ایجاد ناامنی هائیکه اخیراً در کاشان شده تقدیم میکنم

۸- مطرح کردن گزارش کمیسیون امور خارجه نایب رئیس - لایحه مربوط بمنابع طبیعی فلات قاره مطرح است چون يك فوریتش سابقاً در مجلس شورای ملی تصویب شده حالا مثل شور دوم تلقی میشود گزارش کمیسیون خارجه قرائت میشود (بشرح آتی خوانده شد)
گزارش از کمیسیون خارجه بمجلس شورای ملی

یس از دو جلسه مذاکره در این قسمت بالاخره مواد مصوب مجلس سنا را با اصلاحی که در ماده دو بعمل آورد تصویب اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینمایم.

ماده اول کلمه فلات قاره در اینقانون همان معنی را داراست که کلمات مصطلح Continental - Shelf کنتینانتال شلف (بزبان انگلیسی) پایالتو کنتینانتال Plateau - Continental (بزبان فرانسه) مستفاد میگردد

ماده دوم - مناطق و همچنین منابع طبیعی کف دریا و زیر کف دریا ساحل فلات قاره سواحل ایران وسواحل جزایر ایران درخلیج فارس و بحر عمان متعلق به دولت ایران و تحت حاکمیت دولت ایران بوده ومیشود

تبصره - در مورد بحر خزر مبنای عمل طبق اصول حقوق بین المللی مربوط بدریاهای بسته بوده ومی باشد

ماده سوم - در صورتی که فلات قاره مندرج در ماده قبل تا سواحل کشوردیگری بسط داشته یا با کشوره همجوار دیگری مشترک باشد در صورت بروز اختلاف نسبت بحدود فلات قاره ایران اختلاف مزبور بر اساس انصاف حل خواهد شد دولت برای حل این قبیل اختلافات احتمالی از طریق سیاسی اقدامات لازمه را خواهد نمود

ماده چهارم - اینقانون در مقررات مندرج در قانون ۲۴ تیرماه ۱۳۱۳ مربوط بتعیین حدود آبهای ساحلی ومنطقه نظارت دولت در دریاهای تغییر نده و قانون مزبور بقوت خود باقی است

ماده پنجم - اینقانون دروضع آبهای روی فلات قاره از لحاظ حق کشتیرانی آزاد و کابل زبردیا تغییری نخواهد داد و دولت میتواند مؤسسات لازم را بمنظور اکتشاف و بهره برداری از منابع طبیعی روی فلات قاره ایجاد نموده و هر گونه اقدامی را که برای تأمین امنیت مؤسسات مزبور لازم باشد بعمل آورد

مخبر کمیسیون امور خارجه - مرآت اسفندیاری

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی با حضور آقای وزیر دارائی لایحه راجع بقنات قاره ایران را مطرح ومورد رسیدگی قرارداد و بلاایچه مزبور موافقت و بالتبقیه گزارش کمیسیون امور خارجه تأیید و اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی میرساند

مخبر کمیسیون دارائی - صاهمی نایب رئیس - کلیات مطرح است آقای عمیدی نوری

عمیدی نوری - لایحه ای که فعلاً مطرح است یکی از لواجیح بسیار مهمی است که با حقوق مهم ایران تماس دارد و آن موضوع حق ملت ایران است در کف دریاهای

که مخصوصاً در سنوات اخیر از نظر پیشرفت علم نفت و شناختن منابع تحت الارضی راجع بکشف معادن نفت در دنیا اهمیت بزرگی پیدا کرد البته طبق قواعد وموازین ملی و بین المللی معمول این بوده است که هر کشوری حدودش محدود بحدودی بوده است اگر کنار ساحل دریا بود محدود بآن بود ولی بعد از اینکه موضوع نفت در کف دریاهای اهمیت پیدا کرد ومعلوم شد که کف دریاهای نفتی وجود دارد که باید استخراج شود يك تئوریهای در مجامع بین المللی پیش آمد که این نفتی که در کف دریا هست متعلق بکدام کشورا است بعضی فکر میکردند که این نفت متعلق به هیچ کشوری نیست بلکه متعلق بدنیا است بهمین جهت هر کشوری و هر مؤسسه ای میتواند برود استخراج کند تا بالاخره این نظر غلط رد شد ونظر به جدیدی پیش آمد و آن نظریه این شد که هر کشوریکه حدودش محدود بدریاهو سواحل است باید اطلاق حق کند و راجع بحق خودش در استخراج نفت در کف دریاهای استفاده کند و بهمین جهت مقرر شد که این اعلام حق در مرکز خاص خودش در مجامع بین المللی اظهار بشود و اعلام بشود تا این حق تثبیت شود و روی این جریان لایحه ایکه فعلاً مطرح است هفت ، هشت سال پیش موقیحه جناب آقای دکتر پیرنیا رئیس اداره نفت در وزارت دارائی بودند وطرح آن تهیه شد وبمجلس شورای ملی در دوره پانزده و شانزده داده شد ولی متأسفانه ما در دوره هجدهم هستیم این لایحه باین کیفیت که ملاحظه میفرمائید بعد از آنکه در مجلس سنانه کری داده شد ولایحه از پشت میزها و کسوها بیرون آمد در آنجا تصویب شد وبمجلس شورای ملی احاله شد در کمیسیون خارجه این لایحه مورد بحث بسیار دقیق اعضا کمیسیون با حضور آقای وزیر امور خارجه واقع شد واصلاحاتی هم نسبت بلایحه مجلس سنا شد و بنده برای اینکه آقایان نمایندگان محترم توجه داشته باشند بعرض میرسانم در آنجا بطور کلی نوشته شده بود منابع کف دریاهای همانطور که عنوان و اطلاق لایحه هست در ماده اولش هم فقط اعلام حق راجع بدریا شده بود در حالیکه نمایندگان محترم مستحضر هستند که علاوه بر اینکه حدود شمال و جنوب کشور ما بدریا محدود است و بخلیج هم محدود است و يك دریای دیگری هم در شمال هست که از نقطه نظر جغرافیائی دریاچه تلقی میشود ولی چون دریاچه بزرگی است ما دریای خزر میگوئیم باین جهت است که در کمیسیون خارجه بحث زیادی شد که باید قید بشود خلیج فارس بحر عمان و دریای خزر این مذاکره ای بود که چند جلسه در اطرافش بحث شد وجناب آقای وزیر امور خارجه مطالعه کردند و بالاخره لایحه بکفیتی که اصلاح شده و بنظر نمایندگان محترم میگردد در آمد بنا بر این بنده از این نظر خوشترقم که تذکرانی که در کمیسیون خارجه راجع باین حق ثابت ولایت تغییر ملت

ایران داده شد مورد اصلاح واقع شد فعلاً لایحه باین کیفیت در مجلس شورای ملی مطرح میشود اما نکته ای که بنده لازم میدانم تذکر کنم اینست که این قانون در مقررته مندرج در قانون ۲۴ تیرماه ۱۳۱۳ مربوط بتعیین حدود آبهای ساحلی ومنطقه نظارت دولت در دریاهای تغییر نده و قانون مزبور بقوت خود باقی است یعنی در خطوط سرحدی این موضوع تصریح شده

ایران داده شد مورد اصلاح واقع شد فعلاً لایحه باین کیفیت در مجلس شورای ملی مطرح میشود اما نکته ای که بنده لازم میدانم تذکر کنم اینست که این قانون در مقررته مندرج در قانون ۲۴ تیرماه ۱۳۱۳ مربوط بتعیین حدود آبهای ساحلی ومنطقه نظارت دولت در دریاهای تغییر نده و قانون مزبور بقوت خود باقی است یعنی در خطوط سرحدی این موضوع تصریح شده

فر منابع کف دریا است بطوریکه در ماده ۴ این لایحه ملاحظه میفرمائید قانون ۲۴ تیرماه ۱۳۱۳ در این مورد منظور شده یعنی در آنجا ذکر شده که این قانون در مقررته مندرج در قانون ۲۴ تیرماه ۱۳۱۳ مربوط بتعیین حدود آبهای ساحلی ومنطقه نظارت دولت در دریاهای تغییر نده و قانون مزبور بقوت خود باقی است یعنی در خطوط سرحدی این موضوع تصریح شده

فر منابع کف دریا است بطوریکه در ماده ۴ این لایحه ملاحظه میفرمائید قانون ۲۴ تیرماه ۱۳۱۳ در این مورد منظور شده یعنی در آنجا ذکر شده که این قانون در مقررته مندرج در قانون ۲۴ تیرماه ۱۳۱۳ مربوط بتعیین حدود آبهای ساحلی ومنطقه نظارت دولت در دریاهای تغییر نده و قانون مزبور بقوت خود باقی است یعنی در خطوط سرحدی این موضوع تصریح شده

است از طرف دیگر در کمیسیون خارجه همین موضوع مطرح بود و مخصوصاً از طرف جناب آقای انتظام اطمینان داده شد که این قانون را از امروز قابل اجرانی دانند بلکه حق حاکمیت ایران را از تاریخی که لایحه بمجلس تقدیم شده است منظور خواهند داشت و راجع باینکه فرمودند آقای سمیعی اطمینان بدهند نسبت بحق حاکمیت ایران درمنافع کف دریاهایماندی

است از طرف دیگر در کمیسیون خارجه همین موضوع مطرح بود و مخصوصاً از طرف جناب آقای انتظام اطمینان داده شد که این قانون را از امروز قابل اجرانی دانند بلکه حق حاکمیت ایران را از تاریخی که لایحه بمجلس تقدیم شده است منظور خواهند داشت و راجع باینکه فرمودند آقای سمیعی اطمینان بدهند نسبت بحق حاکمیت ایران درمنافع کف دریاهایماندی

وتصحیح نشده البته تا کنون چنین گزارشی نرسیده و اتفاق نیفتاده ولی وزارت امور خارجه دستور صریح و اکیدی اخیراً صادر کرده است که در این مورد مطالعات دقیق بشود و اگر احیاناً نظری باشد البته بعد بمعرض آقایان خواهد رسید (احسن است)

نایب رئیس - در کلیات دیگر کسی اجازه نخواسته است بنا بر این اعلام رأی میشود برای ورود در شور مواده

عبدالصاحب صفائی - در مواد هم

وتصحیح نشده البته تا کنون چنین گزارشی نرسیده و اتفاق نیفتاده ولی وزارت امور خارجه دستور صریح و اکیدی اخیراً صادر کرده است که در این مورد مطالعات دقیق بشود و اگر احیاناً نظری باشد البته بعد بمعرض آقایان خواهد رسید (احسن است)

نایب رئیس - در کلیات دیگر کسی اجازه نخواسته است بنا بر این اعلام رأی میشود برای ورود در شور مواده

عبدالصاحب صفائی - در مواد هم

نظری نیست

۹- تعیین دستور جلسه بعد ختم جلسه نایب رئیس - چون عده برای رأی کافی نیست جلسه را ختم میکنیم و جلسه آینده برای ورود در شور مواد رأی میگیریم

(مجلس بیست دقیقه پیش از ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - اردلان

نظری نیست

۹- تعیین دستور جلسه بعد ختم جلسه نایب رئیس - چون عده برای رأی کافی نیست جلسه را ختم میکنیم و جلسه آینده برای ورود در شور مواد رأی میگیریم

(مجلس بیست دقیقه پیش از ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - اردلان